

ВЕСІЛЛЯ ТА ЙОГО МІСЦЕ В УКРАЇНСЬКОМУ ФОЛЬКЛОРІ

Бондаренко Ю. М., *учень*
Конотопська спеціалізована школа І-ІІІ ст. №3

Актуальність даного питання полягає в тому, що зараз зберігаються 2 основні тенденції у святкуванні весіль у світі – з одного боку, під впливом глобалізації весільний обряд набув універсального космополітичного вигляду, а з іншого – існує стійка тенденція до етнізації весіль і всіх пов'язаних з ним традицій, навіть у середовищі городян.

Однак опис сучасних весіль ще досліджений недостатньо, а весільного обряду на Конотопщині взагалі відсутній.

Мета дослідження – системне вивчення українських весільних обрядів.

Об'єкт дослідження – українське весілля.

Предмет дослідження – традиційні та сучасні весільні обряди в Україні загалом і на Сумщині зокрема.

Автором застосовані як загальнонаукові, так і спеціальні методи дослідження. Зокрема, застосування історико-генетичного методу дозволяє простежити еволюцію українських весільних обрядів. Використання системного методу надало змогу розглядати весілля як етнографічно-фольклорне джерело для вивчення історії й культури України, розвитку суспільних та родинних відносин. Застосування діалектичного методу слугує науковим підходом до пояснення суті й складових традиційних весільних обрядів. Поєднання загального, часткового й одиничного дає можливість виявити загальноісторичні закономірності на спостереження та збирання матеріалу на національні й регіональні особливості проведення весіль. Метод спостереження та збирання матеріалу забезпечив наповнення роботи фольклорним змістом, описом традиційних обрядів, текстами весільних прикмет та пісень.

Теоретична й методична основа дослідження – фундаментальні праці вітчизняних фольклористів та етнографів Г. Калиновського, І. Червінського, О. Рощкевича, І. Франка, П. Чубинського, Г. Рибковського, В. Грінченка, М. Руденка, М. Шубравської, О. Правдюка, Г. Танцюри, В. Борисенко, І. Кліда та інших.

Наукова новизна одержаних результатів та особистий внесок автора полягають в комплексному дослідженні традиційного й сучасного весілля в Україні, на Конотопщині та Сумщині; підсумки вибіркового спостереження, проведених автором (перегляд DVD-дисків із записами весіль у регіоні та інтерв'ю з організаторами весіль у місті).

Весілля – комплекс церемоній та обрядів, народних традицій, пов'язаних із укладанням шлюбу.

Традиційний український весільний обряд ділиться на кілька етапів: довесільний, передвесільний, власне весільний і післявесільний.

Образи-символи весілля: коровай (символ плодючості, продовження роду), рушник та хліб (символи вірності й багатства), зображення дерева життя на весільному рушникові (символ міцної родини), калина, хміль, лілії, троянди (символи кохання), обручки (символ весілля), гарбуз (символ нелюбові і глузування), гільце (символ дівочої краси і недоторканості), коса (символ краси і дівування), зміна зачіски нареченій (символ укладення шлюбу) тощо.

У класичному українському весіллі маємо доволі багату й розмаїту жанрову пісенність. Головне місце в ній посідає родинно-побутова лірика.

Весільні пісні – це пісні, що супроводжують весільні обряди й пояснюють їх зміст та значення. Разом із весільними обрядами вони становлять одне велике драматичне дійство, виступаючи не тільки доказом багатства весільного обряду, а й високої моралі українського народу, як творця цього дійства.

Теоретичне й практичне значення даного дослідження полягає у можливості використання даного матеріалу на уроках української літератури, музики, художньої літератури, на заняттях краєзнавчих гуртків, у театралізованих виставах, виховних заходах тощо.

Керівник: Олех А.П., *вчитель-методист*